

نمونه‌های مشترک مضامین اخلاقی (اندرزی) دین محور در ادبیات ایران باستان¹

نسرین اصلانی²

خلاصه

اندرز به معنی وصیت، موعظه و نصیحت است و اندرزنامه‌ها در زمره ادبیات شفاهی و ذیل مضامین اخلاقی به شمار می‌آیند که با کمی تغییرات از نسلی به نسل دیگر انتقال یافته‌اند. به همین دلیل تعیین مولف و تاریخ تالیف برای این آثار کاری دشوار و محال است. اندرزها از جهت ساختار ظاهری به تعالیم دینی بسیار شبیه‌اند و اندرزنامه‌ها از لحاظ دستوری اغلب دارای سبکی روان و ساده با جملاتی کوتاه و روشن هستند. آثار اندرزی را می‌توان از لحاظ موضوعی به دو دسته دینی و حکمت عملی - تجربی تقسیم کرد که غالب اندرزها در یکی از این دو دسته جای می‌گیرند. پژوهش حاضر می‌کوشد تا پس از تقسیم بندی اندرزهای دینی، نمونه‌های مشترک آن‌ها را از میان متون اندرزی ایران باستان و میانه استخراج نماید و در بخش نتیجه گیری تشابهات و اختلافات آن‌ها در ساختار و محتوا مورد مطالعه قرار دهد. روش تحقیق در این پژوهش کتابخانه‌ای - اسنادی است و هدف از این پژوهش دستیابی به نمونه‌های مشترک مضامین اندرزی با محوریت دینی در ادبیات ایران باستان است. از مهم‌ترین یافته‌های این پژوهش می‌توان به شباهت‌های موجود در تعلیمات اخلاقی - اندرزی فارسی باستان، اوستایی و فارسی میانه در پرستش اهورامزدا و تفاوت آن‌ها با اندرزهای مانوی و سغدی اشاره کرد.

واژگان کلیدی: اندرزهای دینی، حکمت عملی - تجربی، دوران باستان، دوران میانه

---

¹ برگرفته از رساله دکترا با عنوان اندرزنامه نویسی در ایران باستان

² دکترای فرهنگ و زبان‌های باستانی